

Державна служба України з надзвичайних ситуацій
Український гідрометеорологічний центр

Агromетеорологічний бюлетень по території України

**за другу декаду квітня 2023 р.
№ 11**

Видається з 1921 року

Київ 2023

**Відповідальний за випуск
Відповідальний редактор**

**М.І. Кульбіда
Т.І. Адаменко**

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

© Український гідрометеорологічний центр, 2023 р.

**01030, Київ - 30, вул. Золотоворітська, 6-в
тел. 234-85-39**

Метеорологічні умови другої декади квітня 2023 р.

У другій декаді квітня активна циклонічність, пов'язана із переміщенням атмосферних фронтів через територію України, (як і у першій декаді) обумовила дощову погоду. Кількість опадів на переважній частині території країни значно, у деяких районах південних та центральних областей у 3-5 разів, перевищила декадну норму. За дві декади квітня в Україні, крім північно-східних та крайніх західних районів, кількість опадів досягла та перевищила і місячну норму, місцями у 2-3,5 рази.

Температура повітря виявилася переважно близькою до норми, у західних та північних областях – дещо вищою за неї.

Упродовж декади спостерігалися несприятливі явища гідрологічного характеру, пов'язані із формуванням високої весняної повені. На багатьох річках рівень води був близьким до максимальної позначки піку весняного водопілля. Спостерігалось затоплення заплави, понижених ділянок та сільгоспугідь, порушення транспортного сполучення, обтоплення та відрізання від основних шляхів сполучення, часткове затоплення окремих населених пунктів та житлових будинків в ряді прирічкових пунктів північних, західних та центральних областей.

Тривалість сонячного саява. Сонячного саява за декаду до поверхні землі надійшло від 13 до 69 годин, що близько або на 13-45 годин менше середніх багаторічних значень.

Температура. Середня обласна декадна температура повітря майже на всій території країни виявилася близькою до норми, у Львівській та Волинській областях - на 1,2-1,4 °С вищою за неї і становила від плюс 8,8 °С на заході до плюс 11,3 °С на півдні країни та Закарпатті.

Максимальна температура повітря у найтепліші дні підвищувалася до плюс 17-21 °С, у Миколаївській, Херсонській та Закарпатській областях - до плюс 22-23 °С.

Мінімальна температура повітря у найхолодніші ночі знижувалася до мінус 1 - плюс 3 °С, у Миколаївській, Херсонській, Запорізькій та Чернівецькій областях – до плюс 4-5 °С (рис. 1).

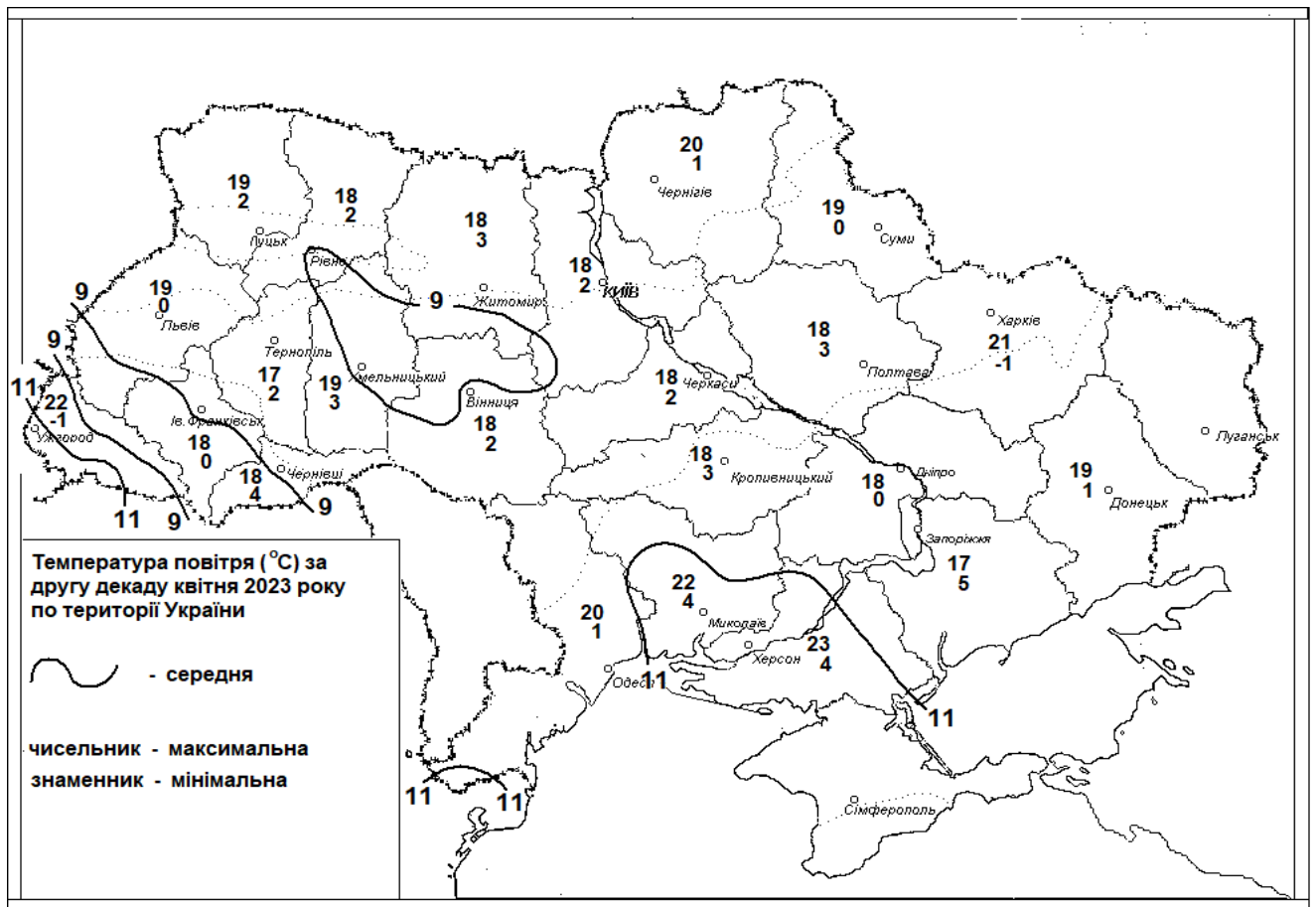

Рис.1 Температура повітря (°C) за другу декаду квітня 2023 року по території України

Поверхня ґрунту вночі охолоджувалася від мінус 1 до плюс 3 °C, у Харківській області – до мінус 2-4 °C. У найтепліші дні поверхня ґрунту нагрівалася від плюс 25-27 °C у західних до плюс 40-41 °C у південних областях.

У багатьох районах західних, Чернігівської, Сумської, в окремих районах Одеської, Дніпропетровської, Вінницької та Київської областей упродовж 1-2, у Харківській та Закарпатській областях – 3-5, днів відмічалися заморозки у повітрі, на поверхні ґрунту та висоті 2 см.

Опади різної кількості та інтенсивності відмічалися упродовж 1-8 днів по всій території країни.

У Львівській, Волинській, Рівненській, Тернопільській, Хмельницькій, Житомирській та Сумській областях їх середньообласна кількість за декаду була близькою до норми (13-19 мм), в Івано-Франківській, Чернівецькій, Вінницькій, Чернігівській та Херсонській областях декадна кількість становила 136-183 % норми (19-35 мм). На решті території за декаду випало 29-48 мм опадів (223-348 % норми).

Найбільша кількість опадів відмічалася в Одеській області – 415 % декадної норми (54 мм), найменша – на Закарпатті – 50 % декадної норми (10 мм)(рис.2).

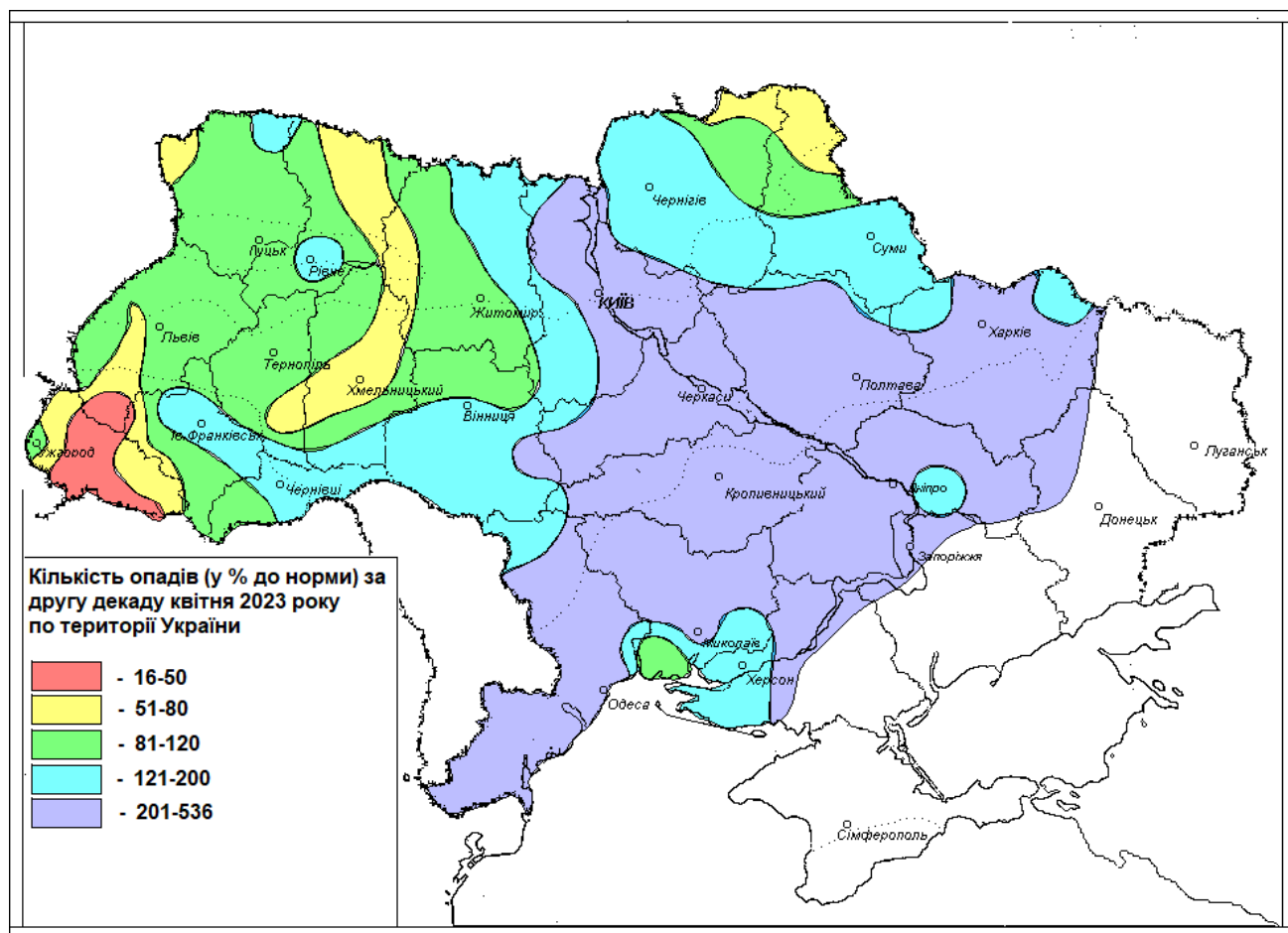

Рис.2 Кількість опадів (% до норми) за другу декаду квітня 2023 року по території України

На метеостанціях Роздільна, Одеса, Болград та Ізмаїл Одеської області, де за декаду випало 59, 64, 64 та 68 мм, метеостанції Сміла Черкаської області, де за декаду випало 44 мм, відповідно на 21, 15, 6, 21 та 5 мм було перевищено найбільшу кількість опадів за другу декаду квітня за період спостережень з 1961 року.

У багатьох районах південних, в окремих районах центральних (за винятком Вінницької) та Київської областей добовий максимум опадів досягав 20-31 мм (1,4-2,3 декадні норми).

Середня декадна температура ґрунту на глибині 10 см становила плюс 9 -12 °С.

Відносна вологість повітря в середньому за декаду становила від 57 до 86 %. Упродовж 1-4 днів у багатьох областях країни (за винятком Одеської, Херсонської, Вінницької, Чернівецької, Івано-Франківської, Тернопільської та Хмельницької) відмічалось її зниження до 30 % і нижче.

Вітер. Упродовж 1-3 днів у багатьох районах Дніпропетровської, місцями у західних (за винятком Волинської), Миколаївській, Херсонській, Донецькій, Кіровоградській, Сумській, Чернігівській та Житомирській областях відмічалось посилення швидкості вітру до 15-19 м/с.

Вплив погодних умов на стан сільськогосподарських культур

Незважаючи на те, що весняні процеси нинішнього року розпочалися раніше середніх багаторічних строків, а саме перехід середньої декадної температури через +5°, інтенсивність їх стримувалася помірно теплою, дощовою та переважно хмарною погодою. Наростання ефективного тепла відбувалося досить повільно.

Агрометеорологічні умови у другій декаді квітня у більшості західних, центральних та північних областей для проведення польових робіт по обробітку ґрунту під посів та сівби ранніх ярих зернових склалися в основному малосприятливо. Часом через дощі та значне перезволоження ґрунту робота сільськогосподарської техніки була неможлива. У зв'язку з цим затримувалася сівба ранніх ярих культур.

Дощова похмура погода, що співпала із періодом цвітіння плодівих культур, була несприятливою для їх запилення. Погодні умови спричинили поширення грибкових хвороб плодівих, зокрема моноліозу.

Одночасно, умови для росту та розвитку озимих та ранніх посівів ранніх ярих культур склалися цілком сприятливо, рослини додали в рості, відбулися фазові зміни розвитку. Помірний температурний режим сприяв укоріненню озимини пізніх строків сівби. Разом з тим, через тривалий попередній дощовий період, надмірні вологозапаси ґрунту та застій води на окремих полях, спостерігалось пожовтіння посівів озимини, стан таких посівів погіршився до незадовільного.

Опади, що відмічались упродовж декади по всій території країни, істотно поповнили запаси продуктивної вологи в усіх шарах ґрунту на всій території країни.

Теплозабезпечення

Станом на 20 квітня суми ефективних температур вище +5 °С, що накопилися від дати переходу через цю межу до кінця другої декади квітня, у Чернівецькій, Івано-Франківській та Хмельницькій областях були близькими, на решті території – на 20-45 °С вищими за середні багаторічні показники і становили (таб.1):

Таблиця 1

Агрокліматичні зони	Сума ефективних температур вище +5 °С	
	Середні багаторічні за період 1991-2020 рр.	2023 р.
Степ	85-135	130-165
Лісостеп	70-105	90-140
Полісся	75-90	85-125

Зволоження ґрунту

Станом на 20 квітня запаси продуктивної вологи під озимими культурами в орному шарі ґрунту були достатніми та оптимальними (21-40 мм продуктивної вологи і більше), на багатьох площах західних, північних, місцями у центральних областях відмічалось перезволоження верхніх шарів ґрунту (рис.3).

Вологозапаси метрового шару ґрунту під озимими культурами на більшості площ були достатніми та оптимальними (121-170 мм продуктивної вологи і більше). На окремих площах Одеської області – 94-120 мм (рис.4).

Запаси продуктивної вологи орного та метрового шарів ґрунту під озимим ріпаком були достатніми та оптимальними і становили відповідно 36-51 мм та 126-205 мм продуктивної вологи.

Під ранніми яровими культурами зволоження орного шару ґрунту було достатнім та оптимальним (21-40 мм і більше), на багатьох площах західних, північних та центральних областей відмічалось перезволоження орного шару ґрунту.

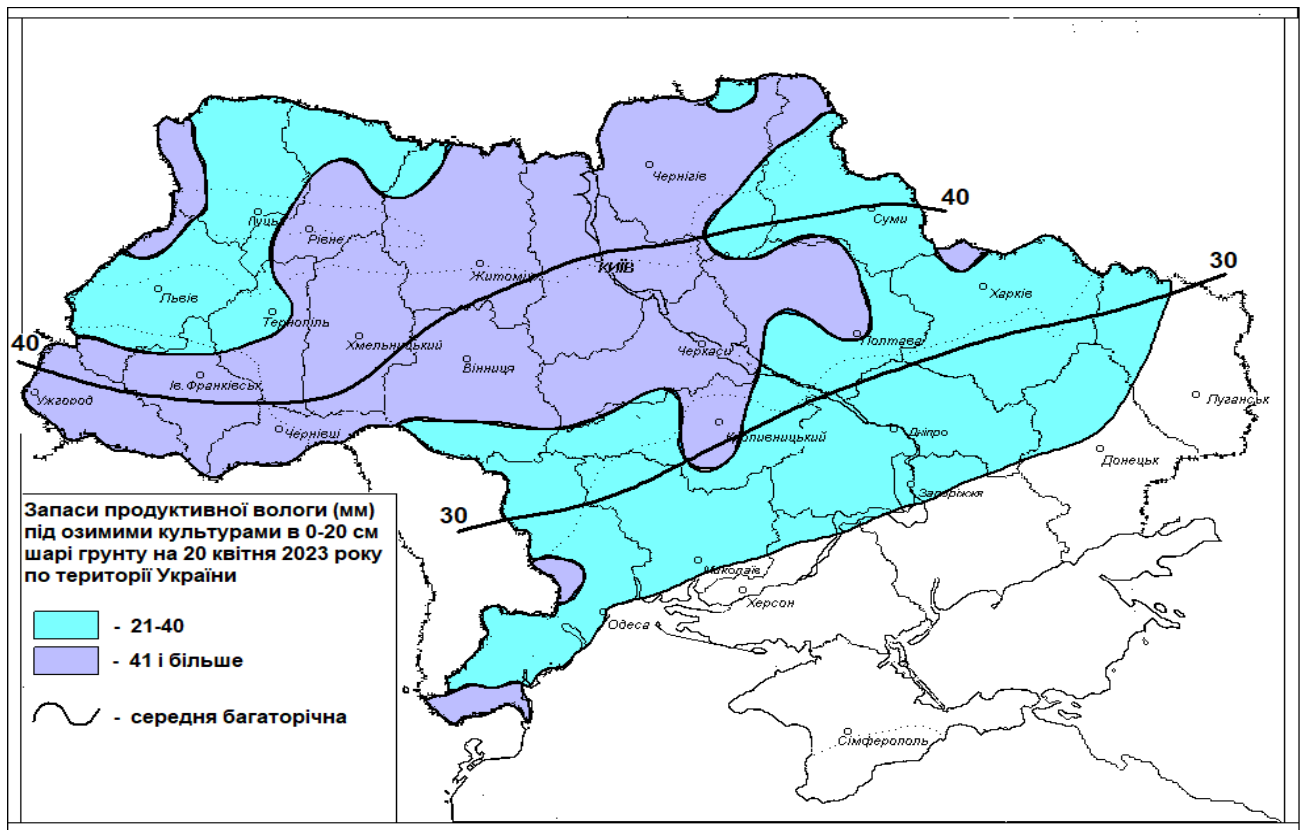

Рис.3 Запаси продуктивної вологи (мм) в орному шарі ґрунту під озимими культурами за другу декаду квітня 2023 року по території України

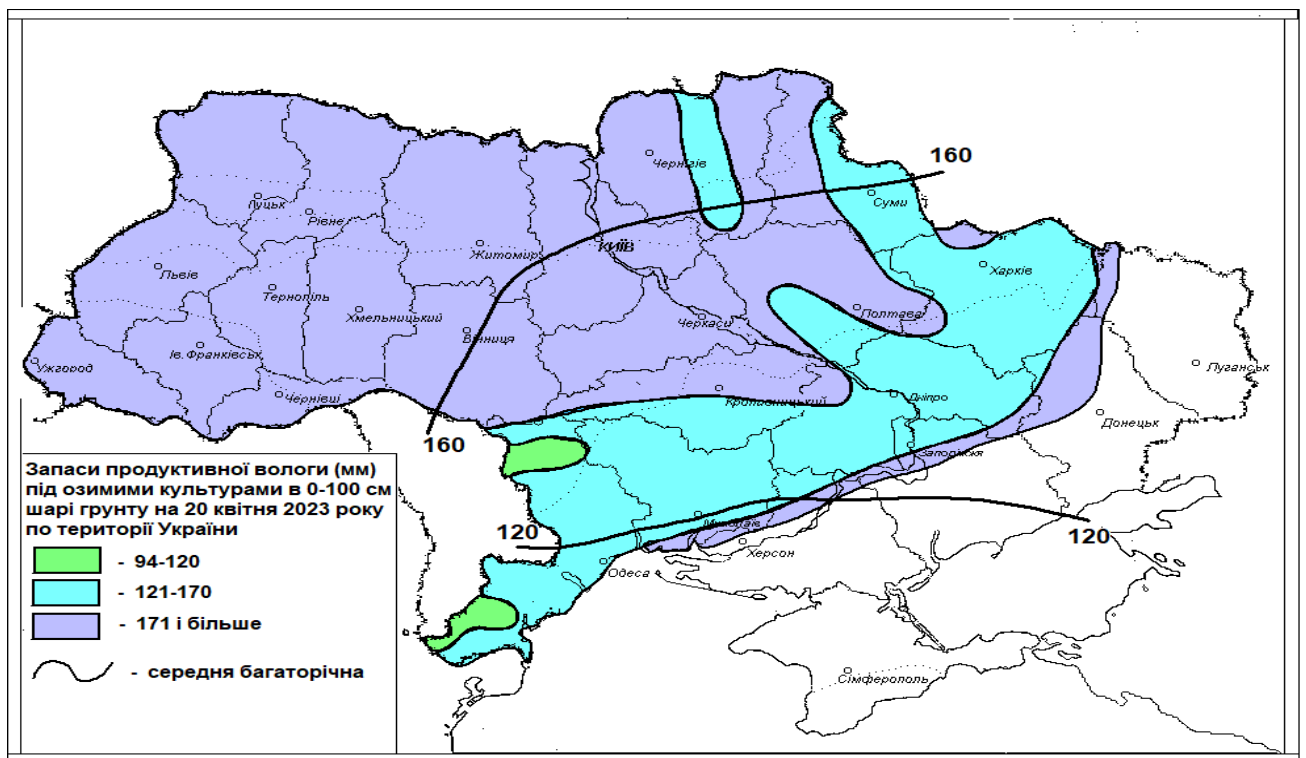

Рис.4 Запаси продуктивної вологи (мм) у метровому шарі ґрунту під озимими культурами за другу декаду квітня 2023 року по території України

Зволоження метрового шару ґрунту на більшості площ було достатнім та оптимальним (121-170 мм і більше), лише в окремих районах Одеської області - задовільним (менше 120 мм продуктивної вологи).

На полях, призначених під посів кукурудзи та цукрового буряку, вологозабезпечення орного та метрового шарів ґрунту було оптимальним – відповідно 32-49 мм та 170-243 мм продуктивної вологи.

Під соняшником запаси продуктивної вологи орного шару ґрунту були достатніми та оптимальними (24-52 мм).

Вологозабезпечення метрового шару ґрунту на більшості площ відповідало достатнім та оптимальним показникам, місцями на Одещині – задовільним показникам (87-120 мм продуктивної вологи).

Ріст і розвиток сільськогосподарських культур

Озими́на (жито, ячмінь, пшениця). Упродовж декади тривало кушіння, утворення вузлових коренів, на багатьох площах розпочалося утворення нижнього вузла соломини (початок росту стебла). Висота рослин у фазі кушіння становила від 13 до 33 см, на 1 м² утворилося від 500 до 1200 стебел, кущистість становила 1,5-2,2.

На окремих площах північних та центральних областей відмічалася пожовтіння посівів озимини через значне перезволоження ґрунту.

Стан рослин переважно добрий, місцями - відмінний.

На більшості посівів **озимого ріпаку** тривав ріст стебла та утворення суцвіть. Висота ріпаку становила від 11 до 48 см в залежності від фази розвитку рослини. Стан посівів добрий.

Ранні ярові зернові культури. Упродовж декади тривала сівба ярого ячменю, спостерігалася проростання зерна та утворення сходів, на окремих площах південних та Дніпропетровської областей - поява 3-го листка, утворення вузлових коренів та кушіння.

У **вівса та пшениці** тривала сівба, відмічалися проростання зерна та сходи.

Стан рослин, що зійшли, переважно добрий.

Зернобобові культури. Упродовж декади тривала сівба гороху, спостерігалася проростання зерна та утворення сходів, на раніше засіяних площах - утворення 3-го листка.

Соняшник. Упродовж декади тривала сівба соняшнику. На рано засіяних площах на півдні Одещини з'явилися сходи.

Розпочалось садіння **картоплі.**

Багаторічні трави (конюшина, люцерна). Станом на 20 квітня на посівах трав тривав ріст стебла. Висота рослин була у межах 10-30 см.

Сад. У плодових відмічалось розпускання бруньок та розгортання перших листків, у персику та абрикосу тривало цвітіння, місцями воно завершувалося.

У **винограду** відмічалось набухання вічок.

-Агromетeорoлoгiчний бюлeтeнь пo тeритopії Укрaїни

№ 11
2023 рік

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

Український гідрометeорoлoгiчний центр, 2023 р.

Копіювання матеріалів цього видання без авторського дозволу заборонено,
при використанні необхідно робити відповідні посилання.

Підписано до друку 24.04.2023 р. Формат 60х84/16. Папір ОФС
Ум.друк.арк.0,50 Обл.вид.арк.0,51. Тираж 3 Зам.

Відділ оперативної поліграфії
01030, Київ -30, вул. Золотоворітська, 6-в